

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich

(2005/C 120/17)

W dniu 20 lutego 2004 r., Romano PRODI, Przewodniczący Komisji Europejskiej, zwrócił się w imieniu Komisji do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opinię rozpoznawczą w sprawie *wyzwanie konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich*.

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, odpowiedzialna za przygotowywanie prac Komitetu na ten temat, przygotowała swoją opinię dnia 20 września 2004 r. Sprawozdawcą był Bruno VEVER, a współsprawozdawcą Susanna FLORIO.

Na 412. sesji plenarnej w dniach 27-28 października (posiedzenie z dnia 27 października 2004 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął niniejszą opinię stosunkiem głosów 105 do 3, przy 2 głosach wstrzymujących się.

1. Streszczenie

1.1 Europa stoi przed rosnącymi wyzwaniami swojej konkurencyjności i znalazła się pod presją swoich wielkich uprzemysłowionych partnerów i wschodzących gospodarek, o niskich kosztach produkcji. Sytuacji tej towarzyszy porównywalny deficyt wzrostu gospodarczego, oraz opóźnione inwestycje w kształcenie, badania naukowe i nowe technologie, przy coraz częstszym przenoszeniu przedsiębiorstw europejskich w obliczu większej konkurencji międzynarodowej.

1.2 Jednak Europie, przy jej modelu społecznym przywiązującym dużą wagę do stosunków społecznych, nie brakuje atutów konkurencyjności w przypadku jej przedsiębiorstw:

- jej handel międzynarodowy świadczy o jej silnym zaangażowaniu w globalizację;
- jej rozszerzony rynek wewnętrzny jest obecnie największym rynkiem światowym;
- jej unia walutowa, pomimo istniejących ograniczeń, stanowi osiągnięcie, nie mające nigdzie swojego odpowiednika;
- jej obecny program lizboński zawiera reformy gospodarcze, społeczne i ekologiczne, które mają w szczególności na celu trwałe odbudowanie jej konkurencyjności.

1.3 Podczas gdy pewne atuty są bardziej procesami w toku niż nieodwracalnymi osiągnięciami, Europa ma również słabe strony, mające negatywny wpływ na jej przedsiębiorstwa i przyczyniające się do słabych wyników w zakresie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, a mianowicie:

- otoczenie prawne i administracyjne w Europie nie wspiera w wystarczającym stopniu przedsiębiorczości;
- na jednolitym rynku, którego budowa nie została jeszcze ukończona, występuje zbyt wiele przeszkód;
- mimo istniejącej unii walutowej nie doszło jeszcze do rzeczywistej unii gospodarczej;

— następują również opóźnienia w realizacji lizbońskiej strategii dotyczącej konkurencyjności.

1.4 W celu odbudowania konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich Komitet podkreśla cztery nierozłącznie ze sobą powiązane wymogi:

1.4.1 Pierwszy priorytet to odbudowa zaufania u uczestników życia gospodarczego poprzez:

- bardziej przejrzystą wizję projektu europejskiego w jego ogólnym otoczeniu;
- uproszczenie przepisów, na szczeblu europejskim i krajowym, dających więcej przestrzeni do samoregulacji i współregulacji społeczno-zawodowych;
- działania ułatwiające tworzenie i rozwój przedsiębiorstw — kapitał obciążony ryzykiem, szkolenia dla przedsiębiorców, usługi wspierające małe i średnie przedsiębiorstwa;
- większe wsparcie dla innowacyjnych inicjatyw europejskich przedsiębiorstw i aktywnego udziału innych uczestników społeczno-gospodarczych;
- więcej programów szkolenia, zdobywania kwalifikacji i zmiany profilu zawodowego pracowników, w szczególności najstarszych.

1.4.2 Innym priorytetem jest zapewnienie sfinalizowania zasadniczych postanowień jednolitego rynku, co nie powinno wykroczyć poza termin ustalony w Lizbonie na 2010 r. — chociaż niezbędne będą dalsze procesy dostosowawcze. Zakłada to:

- większy rygor transpozycji dyrektyw UE, rządy bardziej świadome swojej odpowiedzialności w tej dziedzinie. Pomoc UE dla Państw mających opóźnienia, która może w razie potrzeby zostać przekierowana na nadrobienie ich opóźnień w transpozycji;

- decyzje, zbyt długo oczekiwane przez przedsiębiorstwa, w celu zniesienia podwójnego opodatkowania, uproszczenia europejskiego systemu VAT, opracowanie uproszczonego statutu spółki europejskiej, otwartej dla małych i średnich przedsiębiorstw, rozwiązanie kwestii patentu europejskiego;
- pewniejsze i bardziej elastyczne funkcjonowanie wymiany handlowej poprzez intensywniejszą współpracę administracyjną, wspólnotowe kontrole jednolitego rynku, połączone urzędy celne na granicach zewnętrznych UE, większą skuteczność i wzajemną współpracę służb publicznych, mogące w pewnych przypadkach uzasadniać rozważenie rozwoju usług w interesie ogólnym w skali europejskiej.

1.4.3 Konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich oznacza również, uzgodnione na 2010 r., rozwijanie dynamicznej unii gospodarczej wokół euro, zdolnej do stymulowania wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, dzięki odpowiedniej polityce monetarnej. Niezbędne do tego jest:

- stopniowe rozszerzanie, ale bez nieuzasadnionych opóźnień, unii walutowej z nowymi Państwami Członkowskimi;
- wspólnotowa ocena a priori, a nie a posteriori, projektów ustaw o finansach Państw;
- zbliżanie systemów podatkowych na warunkach zgodnych z gospodarką otwartą na wymianę handlową oraz atrakcyjnych dla inwestorów, w razie potrzeby poprzez zacieśnioną współpracę;
- działania wspierające bezpośrednio działalność ekonomiczną i wzrost gospodarczy w Europie: rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego w celu finansowania nowej infrastruktury transeuropejskiej na szczeblu rozszerzonej Unii, określenie europejskiego stanowiska wobec przemysłu przyczyniającego się do realizacji inwestycji w nowe technologie, badania naukowe i kształcenie, oraz ukierunkowanie polityki konkurencji i polityki handlowej, mobilizowanie europejskich środków technologicznych w wielkie projekty we wspólnym interesie strategicznym, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa;
- większy budżet wspólnotowy, odpowiadający priorytetom tej wspólnej polityki gospodarczej.

1.4.4 Realizacja reform strukturalnych Strategii Lizbońskiej wymaga wreszcie większej determinacji i spójności, poprzez:

- wyraźniejszą ocenę rzeczywistego stanu porównawczego reform gospodarczych i inwestycji (otwarcie rynków, dostęp do środków finansowych, zintensyfikowanie badań naukowych), reform społecznych (kształcenie, rynek pracy, ochrona społeczna, inwestycje przedsiębiorstw w kapitał ludzki), administracyjnych (zmniejszenie deficytu finansów publicznych, uproszczenie przepisów) i związanych z środowiskiem naturalnym;
- zapewnienie lepszej koordynacji tych reform celem, między innymi, osiągnięcia konkurencyjności przy zwiększonym udziale instytucji wspólnotowych i uproszczeniu procesu koordynacji;
- większe podkreślanie roli partnerów społecznych przy przygotowywaniu projektów reform, ich realizacji i wspieraniu, oraz w dziedzinie atrakcyjności inwestycji.

1.5 Podsumowując, Komitet stwierdza, że braki w zakresie konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich reprezentują cenę płaconą obecnie przez Europę niewystarczająco przedsiębiorczą, ospale podejmującą decyzje i wolno dostosowującą się do zmian międzynarodowych, której konstrukcja nie została jeszcze w wielu dziedzinach ukończona, często niezdecydowaną, czasami niespójną, która sama działa na swoją niekorzyść. W celu zaradzenia temu, wymagane jest określone działanie. Aby osiągnąć sukces potrzeba podejścia zorientowanego na rozwój, który poniesie zarówno popyt, jak i podaż w bardziej płynnym i efektywniejszym rynku wewnętrznym UE. Komitet popiera w szczególności zachętę ze strony ostatniego Szczytu Wiosennego do wspierania nowego partnerstwa na rzecz reformy, zarówno na szczeblu krajowym jak i europejskim, przy ściślejszych związkach z partnerami społecznymi. Komitet podkreśla konieczność utrzymywania stałego kursu na termin 2010 r., który powinien obejmować zarówno realizację reform lizbońskich jak i ukończenie budowy jednolitego rynku i zbudowanie rzeczywistej unii gospodarczej, konkurencyjnej, wykorzystującej w pełni unię walutową, przy całkowitym spełnieniu wymogów zrównoważonego rozwoju.

2. Wprowadzenie

2.1 Niniejsza opinia została przygotowana na wniosek Przewodniczącego Komisji Europejskiej, Romano PRODIGIO, który zwrócił się 20 lutego 2004 r. do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o sporządzenie analizy i zaleceń dotyczących zagadnień konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich. Chodzi w szczególności o identyfikację największych trudności dla przedsiębiorstw, przeszkód tworzonych w środowisku, w którym one działają, oraz alternatywnych propozycji zaradzenia tej sytuacji, w kontekście naszego modelu społecznego.

2.2 Wiele ostatnich analiz, jak np. raport Sapira z lipca 2003 r., podkreśla coraz większe wyzwanie, jakim konkurencyjność jest dla Europy, znajdującej się pod presją swoich wielkich uprzemysłowionych partnerów, jak Stany Zjednoczone i Japonia, i wschodzących gospodarek o niskich kosztach produkcji, jak Chiny i Indie, wykorzystujących coraz więcej nowych technologii, a także inwestujących w kształcenie zawodowe, oświatę i infrastrukturę. Dane statystyczne (np. eksport, rachunek obrotów bieżących, zyski przedsiębiorstw...) dowodzą, że gospodarka europejska i przeważająca większość przedsiębiorstw europejskich są w dużym stopniu konkurencyjne. Jednak jest wiele wskaźników, które biją na alarm: niski wzrost gospodarczy, niedostateczny poziom zarówno inwestycji jak i popytu, pogorszenie ilościowe zatrudnienia, a czasami też jakościowe (niepewny charakter), zamykanie europejskich zakładów produkcyjnych, odpływ naukowców, zwiększanie się deficytu finansów publicznych, rosnące koszty ubezpieczeń społecznych, przy przyspieszonym starzeniu się ludności, będące przyczyną coraz większych problemów finansowania.

2.3 W celu zrekompensowania wysokich kosztów w Europie (siła robocza, podatki, przepisy) wiele przedsiębiorstw optuje za automatyzacją (produkcji, zarządzania) lub na mniejszą lub większą skalę przenoszeniem przedsiębiorstw do tańszych i mniej zbiurokratyzowanych państw trzecich, w szczególności do gospodarek wschodzących.

2.4 Byłoby z pewnością iluzoryczne utrzymywanie, że można przeciwdziałać tym strategiom poprzez arbitralne decyzje. Gospodarka europejska stanowi integralną część coraz bardziej zglobalizowanej gospodarki. Jest to proces nieodwracalny i sprzyja zarówno rozwojowi poszczególnych państw, które biorą w nim udział, jak i stabilizacji międzynarodowej, o ile jest wystarczająco wspierany w celu generowania rzeczywistego postępu gospodarczego i społecznego.

2.5 W świetle tych warunków ogólnych zarysowują się następujące wymogi:

2.5.1 Bardziej niż kiedykolwiek konieczne jest stworzenie międzynarodowych ram globalizacji w postaci skuteczniejszych i sprawiedliwszych zasad. Wyzwaniu konkurencyjności nie może więc towarzyszyć niekontrolowana spirala wzmożonego obniżania kosztów, bez uwzględniania warunków zdrowotnych, bezpieczeństwa i postępu społecznego, zrównoważonego i trwałego rozwoju, ochrony środowiska naturalnego. Wręcz przeciwnie, wyzwanie konkurencyjności powinno znaleźć się w ramach, uznanych międzynarodowo, obejmujących minimalne wsparcie, warunków dotyczących konkurencji, bezpieczeństwa, jakości, praw socjalnych oraz środowiska naturalnego. Oznacza to interwencję międzynarodowych instytucji regulacji i rozwoju — takich jak: Światowa Organizacja Handlu, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Międzynarodowa Organizacja Pracy — aktualnie jeszcze niezbyt skutecznych, zbyt odizolowanych w swych działaniach, i zdaniem niektórych, zbyt mało przejrzystych i wykazujących zbyt mało

zaangażowania w swoim sposobie funkcjonowania. W tym celu, Komitet wezwał do stworzenia, a następnie poparł agendę WTO z Doha, obecnie jest jednak zaniepokojony wolnym postępowaniem w negocjacjach.

2.5.2 Staje się także sprawą pilną wzmocnienie konkurencyjności obszaru Europy w obliczu konkurencji, na warunkach zapewniających jego rozwój gospodarczy i społeczny, jego spójność, zatrudnienie, ochronę jego środowiska naturalnego. Oznacza to, w ramach europejskiego modelu stosunków społecznych, lepsze wykorzystanie atutów przedsiębiorstw w Europie i zaradzenie ich trudnej sytuacji, lub rekompensowanie ich strat poprzez lepszą jakość oraz wyższą wydajność, gdy ich sytuacja jest nie do naprawienia (różnice kosztu robocizny pomiędzy Europą i krajami rozwijającymi się).

2.5.3 Nie jest ani realistyczne, ani też pożądane, aby Unia Europejska starała się konkurować cenowo i kosztowo z wyraźnie gorzej rozwiniętymi gospodarkami, kiedy nie może ona skompensować różnicy poprzez zwiększoną wydajność. W niektórych sektorach wydaje się niemożliwe, by Unia Europejska mogła konkurować z niskimi kosztami produkcji znacznie słabiej rozwiniętych obszarów gospodarczych. Gospodarka europejska nie ma zatem innego wyboru, jak tylko stale ulepszać i zwiększać konkurencyjność głównie poprzez podnoszenie wydajności pod względem zarówno jakości, jak i ilości oraz poprzez innowacje. Oznacza to proporcjonalny wzrost inwestycji w kapitał ludzki, jak również inwestycji technologicznych, przemysłowych i finansowych.

3. Przewagi konkurencyjne przedsiębiorstw europejskich

3.1 Silne zaangażowanie w globalizację

3.1.1 Europa jest aktualnie głównym partnerem handlowym na świecie, największym światowym importerem i największym światowym eksporterem. Jej przedsiębiorstwa utrzymują konkurencyjność w eksporcie wbrew międzynarodowej konkurencji poprzez podnoszenie wydajności w celu optymalizacji kosztów, włączając koszty wynagrodzeń, poprzez gwarantowaną jakość produktów i usług oraz poprzez innowacje w celu lepszego dostosowania do rynków. Są one obecne w większości sektorów działalności gospodarczej, a w szczególności w sektorach następujących:

- rolno-spożywczym, w którym przodują w światowym handlu;
- głównych branżach przemysłowych — samochodowej, lotniczej i kosmicznej, chemicznej, budowlanej, robót publicznych, telekomunikacyjnej, itp. — w których przedsiębiorstwa europejskie są również jednymi z najsilniejszych;
- produkcji i dystrybucji energii — ropa naftowa, energia atomowa, gaz, energie alternatywne — i technologie związane z środowiskiem naturalnym;

— usługi, w których przedsiębiorstwa europejskie często przodują na świecie — handel, finanse, ubezpieczenia, transport, inżynieria, oprogramowanie informatyczne, turystyka, służba zdrowia itp.-

3.1.2 Przedsiębiorstwa europejskie inwestują również dużo w świecie, przyczyniając się do wzrostu gospodarczego wielu regionów świata, w szczególności wschodzących gospodarek Azji. O ile gospodarki te w wielu sektorach konkurują z Europą, to są one również niezbędnymi partnerami przemysłowymi i handlowymi gospodarki europejskiej i jej przedsiębiorstw, zarówno jako dostawcy jak i wspólnicy, dystrybutorzy, podwykonawcy i klienci.

3.1.3 Przedsiębiorstwa europejskie, z racji bardzo ważnej roli, jaką odgrywają w krajach rozwijających się, powinny służyć przykładem rozwijania norm społecznych w tych krajach, szczególnie we wdrażaniu podstawowych praw społecznych określonych przez MOP. Komitet nadal będzie angażował się i uczestniczył w odpowiednich inicjatywach, aby promować to niezbędne uwzględnienie wymiaru socjalnego w międzynarodowej wymianie handlowej.

3.1.4 Handel i inwestycje międzynarodowe przedsiębiorstw europejskich są wspierane przez Unię Europejską, która zorganizowała się w celu jednomyślnej obrony, poprzez Komisję Europejską, ich interesów podczas negocjacji międzynarodowych, w szczególności w ramach WTO.

3.2 Wielki rynek kontynentalny

3.2.1 Jednolity rynek jest pierwszym atutem przedsiębiorstw europejskich, zbudowanym na wspólnych regułach wraz z ogólną zasadą wzajemnego uznawania, uzupełnionych przez wiele przykładów harmonizacji w ramach około 1 500 dyrektyw, 300 rozporządzeń i około 20 000 wspólnych norm. Większość przepisów ustawodawczych dotyczących działalności przedsiębiorstw ma w nich swoje źródło. Wciąż aktualne pozostają atuty gospodarcze i przewagi w zakresie zatrudnienia, podkreślone już w raporcie Cecchiniego pod koniec lat 80 mimo faktu, iż nie udało się potwierdzić prognoz raportu przed wyznaczonym terminem w roku 1992 z uwagi na wzbudzoną gospodarkę i nieukończony program wspólnotowy.

3.2.2 Ten wewnętrzny rynek europejski jest aktualnie pierwszym rynkiem świata, z 25 Państwami Członkowskimi, ścisłym stowarzyszeniem z innymi krajami europejskimi, jak Szwajcaria i Norwegia, i perspektywą dodatkowego rozszerzenia. Ten jeden wielki rynek wewnętrzny tworzy ponad pół miliarda Europejczyków, i jest on większy niż rynek amerykański czy chiński. To bardzo budujące stwierdzenie powinno być bardziej podkreślane w stosunku do Europejczyków.

3.2.3 Przyczyniając się do spójności Europy, swobody te umożliwiły przedsiębiorstwom rozwijanie handlu, współpracy, restrukturyzacji i fuzji, nadając wielu z nich wymiar międzynarodowy. Małe i średnie przedsiębiorstwa skorzystały również z podwykonawstwa europejskiego, oraz ze zniesienia formalności wewnątrzspółnotowych. Infrastruktura rozwijała się wraz z transeuropejskimi sieciami transportowymi, energetycznymi i telekomunikacyjnymi. Wielkie programy przemysłowe (Airbus, Agencja Kosmiczna) wspierały badania naukowe i wynalazczość w przedsiębiorstwach wszystkich rozmiarów. Oprócz zatrudnienia, jednolity rynek sprzyjał mobilności aktywów, naukowców i studentów — ponad milion z nich skorzystało z programu Erasmus.

3.2.4 Należy również wspomnieć o otwarciu, jakie się dokonało lub właśnie się dokonuje, monopoli państwowych istniejących wcześniej na jednolitym rynku, w związku z kilkoma dyrektywami dotyczącymi transportu, energii, poczty, itp. Komisja w odpowiedni sposób czuwa również, aby nie podważano koncepcji usług w interesie ogólnym, która odgrywa podstawową rolę w europejskim rozwoju społeczno-ekonomicznym, wychodząc poza konieczną liberalizacją związaną z wymogami jednolitego rynku.

3.3 Unia walutowa

3.3.1 Wprowadzenie euro było najbardziej znaczącym etapem jednolitego rynku i oznaczało ogromny postęp dla konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich. Utworzenie jednej waluty dla dwunastu Państw Członkowskich, liczących 300 milionów Europejczyków, spowodowało, że euro wyeliminowało wszelkie ryzyko kursu walutowego w strefie euro, zneutralizowało koszty transakcji w handlu, i zapewniło stałą przejrzystość danych ekonomicznych. Euro jest również walutą międzynarodową. O ile jej aktualnie zbyt wysoki kurs w stosunku do dolara jest niekorzystny dla eksportu — ułatwiając jednocześnie import, w szczególności ropy naftowej i surowców — kurs wymiany, który wykazywał tendencje w kierunku przeciwnym jeszcze kilka lat temu będzie się stale zmieniał w przyszłości.

3.3.2 Ta unia walutowa, nie mająca obecnie swojego odpowiednika w świecie, wykazała również zdolność Europy do pomyślnego sfinalizowania wielkiego nowatorskiego i mobilizującego projektu, mającego olbrzymi wpływ na jej obywateli i przedsiębiorstwa. Wzmocniła ona znacznie widoczność Europy z zewnątrz, jak również jej pozycję w negocjacjach międzynarodowych na korzyść jej przedsiębiorstw.

3.3.3 Pakt stabilizacji i wzrostu towarzyszący euro ma na celu osiągnięcie minimum konwergencji gospodarczej, które ograniczy deficyt finansów publicznych i inflację. Zapewnia on przedsiębiorstwom lepszą przewidywalność w stabilnych warunkach, sprzyjających ich konkurencyjności. Stanowi on również pierwszy stopień do rzeczywiście zintegrowanej unii gospodarczej. Jest w gruncie rzeczy jasne, że nie można liczyć na trwałą unię walutową bez postępu w innych dziedzinach, w tym konkurencyjności przedsiębiorstw, które stanowią główną część Strategii Lizbońskiej.

3.4 Lizbona: ambicje reformatorskie

3.4.1 Rada Europejska w Lizbonie w marcu 2000 r. podjęła decyzję o rozpoczęciu, zarówno na szczeblu krajowym jak i europejskim, szerokiego programu reform gospodarczych, społecznych i administracyjnych, aby uczynić z Europy, do 2010 r., gospodarkę opartą na wiedzy, najbardziej dynamiczną i najbardziej konkurencyjną na świecie, zdolną do zrównoważonego rozwoju z większą ilością lepszych miejsc pracy oraz większą spójnością społeczną. Strategia ta stanowi dla gospodarki europejskiej przepustkę do zjednoczenia jej sił w obliczu globalizacji, w bardziej konkurencyjnym obszarze Europy.

3.4.2 Reformy są celowe i dotyczą zasadniczych wyzwań konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich. Mają one na celu:

- łatwiejszy dostęp do finansowania, w tym do venture capital, w szczególności w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw i przedsiębiorstw innowacyjnych;
- zmniejszenie podatkowego obciążenia pracy, w szczególności pracy mało wykwalifikowanej i źle opłacanej, tak by jej koszty były mniej wygórowane;
- zmniejszenie deficytu finansów publicznych, związanego ze stabilnością cen i umiarem podatkowym;
- wspieranie wynalazczości, od której zależą zdolności technologiczne przedsiębiorstw europejskich;
- dostosowanie edukacji i kształcenia, aby lepiej stawiać czoła nowym wyzwaniom ekonomicznym, zawodowym i technologicznym;
- zmiany na rynku pracy, ułatwiające lepsze dopasowanie podaży i popytu na pracę, wyższy poziom zatrudnienia, poprawę jakości i warunków pracy przy zapewnieniu szerszego wykorzystania wyposażenia z korzyścią dla większej wydajności.

- skuteczną i trwałą ochronę społeczną, w obliczu problemów jakie stwarza wzrost wydatków związanych w szczególności ze starzeniem się ludności;
- uproszczenie przepisów, zarówno na szczeblu krajowym jak i europejskim;
- oraz, w związku ze szczytem w Göteborgu w czerwcu 2001 r., lepszą integrację ochrony środowiska naturalnego i wymogi zrównoważonego rozwoju.

3.4.3 Celowe są również metody Strategii Lizbońskiej, obejmujące:

- nowy harmonogram kończenia budowy jednolitego rynku, z etapami pośrednimi;
- coroczną ocenę na wiosennym szczycie europejskim;
- „metodę otwartej koordynacji” nad osiąganiem wspólnych celów, promującą dobre praktyki;
- główną rolę sektora prywatnego i współpracy władz państwowych ze społeczeństwem;
- podkreślenie znaczenia dialogu pomiędzy partnerami społecznymi.

3.4.4 Strategia Lizbońska umożliwiła już osiągnięcie pierwszych pozytywnych wyników:

- świadomość istnienia potrzeb reform, ponad tradycyjnymi podziałami;
- przyspieszone upowszechnianie technologii informacyjnych i procesów wynalazczych;
- większe wsparcie dla zakładania przedsiębiorstw i finansowania małych i średnich przedsiębiorstw;
- lepsza troska o zrównoważony rozwój, przy działaniach mających na celu poprawę skuteczności służb publicznych, przy jednoczesnym obniżaniu deficytu finansów publicznych, umacnianie ochrony społecznej przy jednoczesnym zrównoważeniu jej wydatków, wprowadzanie przepisów i technologii w dziedzinie energetyki i przemysłu przy lepszej ochronie środowiska naturalnego;
- zaangażowanie partnerów społecznych w reformy społeczne;
- uproszczenie ustawodawstwa i procedur administracyjnych, nawet w ograniczonym zakresie.

3.4.5 Ambicje związane z konkurencyjnością Strategii Lizbońskiej nie byłyby realistyczne bez odnowy ram instytucjonalnych Unii. Takie zadania otrzymał Konwent Europejski, którego nowatorski skład objął oprócz przedstawicieli państw i instytucji Unii również przedstawicieli krajów kandydujących, parlamentów narodowych, i obserwatorów ze strony społeczeństwa obywatelskiego. Konwent zaproponował połączenie traktatów umożliwiające zmianę ram instytucjonalnych, uproszczonych i lepiej dostosowanych do rozszerzenia na dużą skalę, bardziej czytelne i atrakcyjne dla opinii publicznej. Chodzi również o zapisanie w traktacie zasług europejskiego modelu społecznego, w którym dążenie do konkurencyjności idzie w parze z waloryzacją zatrudnienia i postępu społecznego., Nowy Traktat przyjęty przez 25 Państw Członkowskich wymienia wśród celów Unii bardzo konkurencyjną społeczną gospodarkę rynkową, mającą na celu pełne zatrudnienie i postęp społeczny, oraz wysoki poziom ochrony i poprawy stanu środowiska. Komitet popiera te wymogi ogólnej spójności, łączące konkurencyjność z innymi celami postępu społecznego i jakościowego, stwierdzając jednocześnie, że są one jeszcze aktualnie dalekie od spełnienia, z powodu wielu słabych stron, które w dalszym ciągu osłabiają europejską konkurencyjność.

4. Słabe strony konkurencyjności przedsiębiorstw

4.1 Niewystarczające wspieranie przedsiębiorczości

4.1.1 Podczas gdy pewne atuty konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw są jeszcze bardziej procesami w toku niż nieodwracalnymi osiągnięciami, to słabe strony wpływają niekorzystnie na konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich i przyczyniają się do dotychczasowych słabych wyników w zakresie wzrostu i zatrudnienia.

4.1.2 Ostatnie dyskusje na temat przedsiębiorczości, w związku z Zieloną Księgą przedstawioną przez Komisję, potwierdziły, że przedsiębiorstwa różnej wielkości twierdzą, że napotykają w większości państw europejskich na codzienne problemy z powodu:

- nadmiernej liczby przepisów, zarówno na szczeblu krajowym jak i europejskim;
- na ogół wysokich obciążeń podatkowych i socjalnych;
- częstych problemów ze znalezieniem środków finansowych;
- niewystarczającego wsparcia dla osób podejmujących ryzyko działalności — w tym często braku drugiej szansy, gdy pierwsze przedsięwzięcie się nie powiodło;
- braku równowagi pomiędzy ofertami pracy ze strony przedsiębiorstw a kwalifikacjami zawodowymi.

4.1.3 Należy również podkreślić stosunkowo niski poziom zatrudnienia w Europie, w szczególności w porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi. Sytuacja ta ma negatywny wpływ na konkurencyjność europejską, jej ogólnie wysoki poziom obciążeń podatkowych, oraz na równowagę systemów ubezpieczeń społecznych.

4.1.4 Wśród wielu przedsiębiorców przeważa odczucie, że Unia stara się raczej mnożyć raporty analityczne dotyczące europejskich opóźnień w dziedzinie konkurencyjności niż podejmować konkretne działania prowadzące do weryfikowalnych wyników — tak jak to potrafili zrobić nasi główni konkurenci, od Stanów Zjednoczonych po Chiny.

4.1.5 Komitet stwierdza, że partnerzy społeczni są w stanie podjąć takie działania operacyjne, wspierające konkurencyjność i przedsiębiorczość. Wiele przykładów potwierdza, że odrywają oni w tym wypadku dość często ważną rolę, która zasługiwałaby na podkreślenie w Zielonej Księdze Komisji.

4.1.6 EKES podkreśla również, że podmioty działające w ramach tzw. gospodarki społecznej często napotykają zarówno przeszkody wymienione powyżej, a dotyczące np. opodatkowania, jak również kilka innych, jak przepisy zamówień publicznych i zasady konkurencji. EKES uważa, że konkretne rozwiązania mogłyby doprowadzić do znacznej poprawy gospodarki i zatrudnienia w UE.

4.2 Niekończący się gąszcz przeszkód

4.2.1 Mimo swoich osiągnięć, jakie przyniósł jednolity rynek, nie odnotowano wystarczającego postępu w kilku dziedzinach. Chodzi tu w szczególności o sektor usług, stanowiący 70 % działalności ekonomicznej, ale w którym harmonizacja i wzajemne uznawanie pozostają na poziomie dużo poniżej potrzeb. Wiele opóźnień dotyczących otwarcia rynku występuje również w sektorze publicznym:

- przeszkody dotyczące sektorów, w niektórych krajach, w których monopole w dalszym ciągu się utrzymują, takich jak transport, energetyka, poczta oraz, aktualnie już w mniejszym stopniu, telekomunikacja;
- przetargi publiczne ograniczone do rynku krajowego (zaledwie 10 % spośród nich dotyczy przedsiębiorstw nie krajowych);
- ograniczenia administracyjne, podczas gdy zarządzanie jednolitym rynkiem wymaga zwiększonej współpracy w wielu dziedzinach (podatki, cło, policja, wymiar sprawiedliwości, konkurencja, zwalczanie przestępstw podatkowych i celnych, środowisko naturalne itp.).

4.2.2 Oprócz otwarcia, które się dokonało, aktualnie się dokonuje, bądź jest przewidywane oraz oprócz opóźnień, jakie można niekiedy stwierdzić w tej dziedzinie, sprawa statusu usług w interesie ogólnym w obrębie jednolitego rynku pozostaje jeszcze do jasnego określenia. Specyficzna rola usług w interesie ogólnym, już wpisana w kilku dyrektywach dotyczących otwarcia branżowego, została zapisana ogólnie w Traktacie Amsterdamskim i Nicejskim. Komisja przygotowuje instrument międzysektorowy, w celu lepszego określenia roli usług w interesie ogólnym na jednolitym rynku. Należy jednak stwierdzić, że debata ograniczyła się na dzień dzisiejszy do roli krajowych służb publicznych na jednolitym rynku europejskim, nie podejmując w ogóle zagadnienia potencjalnego znaczenia rozwoju ukierunkowanego na usługi w interesie ogólnym i jego warunków w skali europejskiej. Jednak zagadnienie to nie może być pominięte w debacie na temat przyszłości rozszerzonego jednolitego rynku i konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich.

4.2.3 Oprócz tworzenia przepisów wspólnotowych, w dalszym ciągu tworzone są przepisy przez same Państwa Członkowskie na warunkach mogących komplikować, a nawet krępować jednolity rynek w przypadku przedsiębiorstw. Wprowadzono procedurę uprzedniego zawiadomienia Komisji (dyrektywa 83/189), ale Komisja, zajęta rozlicznymi zadaniami, może skutecznie reagować tylko w najbardziej rażących przypadkach, a rozszerzenie jeszcze skomplikuje jej pracę.

4.2.4 Dyrektywy są zresztą jeszcze niewystarczająco przenieśnawiane przez wszystkie Państwa Członkowskie, a stopień zaległości wynosi na ogół 10 %, a w pewnych sektorach nawet 25 %. Zbyt wiele jest również naruszeń — Komisja zajmuje się obecnie około 1500 takimi przypadkami.

4.2.5 Konwergencja podatkowa w obrębie jednolitego rynku jest zdecydowanie niewystarczająca, co spowodowane jest także wymogiem jednomyślności w Radzie. W szczególności pozostaje do zniesienia podwójne opodatkowanie, ujednoczenie podstawy opodatkowania przedsiębiorstw i uproszczenie wewnątrzspółnotowego systemu VAT.

4.2.6 Złożoność i koszt uzyskania europejskiej ochrony własności intelektualnej stanowi również słabość przedsiębiorstw europejskich, co ilustruje utrzymujące się opóźnienie (30 lat !) i przewidywalny koszt patentu europejskiego.

4.2.7 Należy również wymienić opóźnienia różnych projektów sieci transeuropejskich w rozszerzonej Europie, na które trzeba znaleźć fundusze publiczne, prywatne lub mieszane.

4.2.8 Opóźnienia w zakończeniu budowy jednolitego rynku bezpośrednio wpłynęły na bardzo niezadowolającą sytuację w dziedzinie zatrudnienia i rynku pracy. Rozszerzenie Unii Euro-

pejskiej z 15 do 25 Państw Członkowskich podnosi ważne kwestie poprawy w dziedzinie zatrudnienia (kształcenie, mobilność zawodowa i geograficzna, jakość zatrudniania, przekwalifikowanie, itp.).

4.2.9 Należy również stwierdzić, że zasada swobodnego przemieszczania się osób i swobody osiedlania się w obrębie jednolitego rynku została tymczasowo ograniczona wraz z rozszerzeniem, z racji wielu odstępstw dochodzących nawet do siedmiu lat, dotyczących obywateli nowych Państw Członkowskich. Ograniczenia te stoją w sprzeczności z wolnym funkcjonowaniem rynku pracy w rozszerzonej Europie i mogą zaszkodzić wysiłkom kształcenia i dostosowania zawodowego podjętym w nowych Państwach Członkowskich. Przeszkody istnieją także w przypadku osób z nowych państw członkowskich, które chcą podjąć własną działalność gospodarczą w krajach byłej Unii 15 państw.

4.3 Brak unii gospodarczej

4.3.1 Unii walutowej nie towarzyszył dynamiczny wzrost gospodarczy, jakiego mogła ona sprzyjać. Zasadniczym powodem jest to, że nie towarzyszy jej jeszcze rzeczywista unia gospodarcza. Zaczątek, jakim jest Pakt Stabilności i Wzrostu, sam nastroczył ostatnio problemów. Nie jest on przestrzegany przez kilka Państw Członkowskich, w tym Niemcy i Francję, które przekroczyły 3 % deficytu finansów publicznych. Ponadto, pojawiły się pytania, co do wpływu paktu (którego element stabilizacyjny jest wyraźniej określony niż element wzrostu) na osłabienie działalności gospodarczej. Aby wyrównać ograniczenia paktu, należałoby opracować bardziej zintegrowane podejście ekonomiczne, co nie ma aktualnie miejsca przy minimalnej jeszcze koordynacji Ogólnych Wytucznych Polityki Gospodarczej (OWPG).

4.3.2 Eurogrupa składająca się z Państw strefy euro ma jeszcze ciągle słabą strukturę i jest zasadniczo międzyrządowa, w porównaniu z Europejskim Bankiem Centralnym zorganizowanym na wzór federalny. Daleko jest jeszcze do zapoczątkowania europejskiego rządu ekonomicznego.

4.3.3 Radzie ds. Gospodarki i Finansów daleko jest jeszcze do bycia ekonomicznym rządem Unii, ponieważ jej członkowie przedstawiają chętnie swoje interesy narodowe, wspierane przez szeroko stosowaną praktykę jednomyślności. Stanowi to przypadek braku podatkowej harmonizacji Europy.

4.3.4 Wreszcie, utworzona kilka lat temu Rada ds. Konkurencyjności nie jest w szczególności powiązana z Radą ds. Gospodarki i Finansów i ma problemy ze skutecznym pełnieniem wielopłaszczyznowego zadania dotyczącego wszystkich form Rady.

4.3.5 Należy również wyrazić ubolewanie, że nowy Traktat Konstytucyjny wykazuje brak postępów i innowacji w kierunku pogłębienia unii gospodarczej, w przeciwieństwie do wielu przepisów z innych dziedzin. Dla spójności i zbieżności w dziedzinie konkurencyjności gospodarki europejskiej lepiej byłoby przekazać Komisji uprawnienia do składania propozycji, a nie jedynie zaleceń w sprawach OWPG oraz deficytów finansów publicznych.

4.4 *Niedobór reform strukturalnych*

4.4.1 W czasie wiosennych spotkań na szczycie Państwa Członkowskie wydawały się raczej preferować ponowne debaty nad celami już ustalonymi w Lizbonie, nawet jeśli oznaczało to dodawanie nowych przepisów, zamiast dokonać oceny porównawczej reform krajowych. Zbyt wiele Państw zaniedbało również pełne włączenie partnerów społecznych w określanie i realizację reform, ani zbyt wiele z nimi nie konsultowało, jak również nie wymieniało przy okazji raportów o stanie postępów.

4.4.2 Powściągliwość Państw w sprawach reform idzie w parze z opóźnieniami:

4.4.2.1 na szczeblu europejskim, 25 państw uzgodniło zakończenie tworzenia jednolitego rynku w kilku dziedzinach (energia, usługi, przetargi publiczne, sieci transeuropejskie, dostosowanie służb publicznych), ale odmówiło przyjęcia niezbędnych działań w wyznaczonym terminie.

4.4.2.2 na szczeblu krajowym, wyniki są nierówne. Nawet Państwa Członkowskie wykazujące największe postępy w realizacji reform mają opóźnienie w porównaniu z bardziej aktywnymi krajami trzecimi, a ogólnie Europa wykazuje brak konkurencyjności. Zresztą, reformy polegają nie tylko na tym, aby robić lepiej, ale również na tym, aby robić lepiej niż gdzie indziej. Należy zauważyć w szczególności:

4.4.2.2.1 w odniesieniu do otwarcia rynków, zanotowano duży postęp w sektorze telekomunikacji, i, w mniejszym stopniu, energii — gaz, elektryczność — gdzie ceny są jeszcze często zbyt wysokie. Otwarcie rynku usług pocztowych następuje jeszcze bardzo wolno w niektórych krajach, jego cel jest jeszcze tylko częściowo realizowany, zgodnie z kolejnymi etapami ustalonymi do 2009 r. W przypadku infrastruktury transportu występują opóźnienia we wzajemnych połączeniach i modernizacji, co w szczególności wpływa na realizację projektów sieci transeuropejskich.

4.4.2.2.2 w odniesieniu do dostępu do środków finansowych, integracja europejskiego rynku finansowego, wspierana wprowadzeniem euro, jest w toku. Podjęto różne działania w celu ułatwienia finansowania przedsiębiorstw rozpoczynających działalność gospodarczą oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Ale dostęp do kapitału obciążonego ryzykiem jest

ciągle niewystarczający. Ponadto, ujednoczenie rynku finansowego jest zbyt uzależnione od przepisów, podczas gdy lepiej byłoby wspierać współregulację społeczno-zawodową, zdefiniowaną i unormowaną przez porozumienie pomiędzy instytucjami UE w dniu 16 grudnia 2003 r.

4.4.2.2.3 w odniesieniu do deficytu finansów publicznych, sytuacja jest bardzo różna w zależności od kraju: niektóre Państwa potrafiły osiągnąć dodatnie saldo swoich finansów publicznych (Dania, Finlandia, Luksemburg, Szwecja), podczas gdy inne osiągają lub przekraczają limity wyznaczone paktem stabilności (Niemcy, Francja, Włochy, Portugalia). Kraje o nadmiernym deficycie to jednocześnie kraje mające największe opóźnienia w realizacji reform strukturalnych.

4.4.2.2.4 w odniesieniu do wspierania wynalazczości, wydatki na badania naukowe są niewystarczające. Stanowią one 1,9 % PKB, przy 2,6 % w Stanach Zjednoczonych, a inwestycje przedsiębiorstw są dwa razy wyższe w Stanach Zjednoczonych niż w Unii Europejskiej 15 państw. Daleko nam jeszcze do osiągnięcia celu z Lizbony ustalającego na 3 % PKB wydatki na badania naukowe i rozwój, z czego dwie trzecie powinien finansować sektor prywatny. Są one również zbyt słabo skoordynowane ze sobą oraz ze wspólnotowym programem ramowym badań naukowych. Brak wspólnej polityki dla Europy w dziedzinach strategicznych ma negatywny wpływ na inwestycje technologiczne. Liczba patentów zgłaszanych w Europie, zwłaszcza w dziedzinie nowych technologii, jest o wiele niższa w porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi czy Japonią, między innymi z powodu przedłużającego się braku skutecznego i niedrogiego patentu wspólnotowego.

4.4.2.2.5 w odniesieniu do poprawy rynku pracy, sytuacja jest różna w zależności od kraju: w niektórych krajach ogólny poziom zatrudnienia jest wysoki podczas gdy inne stoją w obliczu bezrobocia strukturalnego. Przeprowadzane są ważne reformy w celu poprawy funkcjonowania rynku pracy, jego uelastycznienia i zrównoważenia ofert pracy i wniosków o pracę. Jeśli jednak Strategia Lizbońska ma spotkać się z uznaniem wśród Europejczyków, konieczne jest, aby te reformy prowadziły do zrównoważonego wzrostu ilościowego i jakościowego w zakresie kształcenia i zatrudnienia wraz z właściwym stosowaniem prawa lub zbiorowych układów pracy. W szczególności brakuje jeszcze wystarczających inwestycji, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia, w zatrudnienie i kwalifikacje zawodowe, ukierunkowane na zwiększenie konkurencyjnej jakości. Konsultacje z partnerami społecznymi, i negocjacje prowadzone z nimi i między nimi, mają w szczególności na celu zapewnienie, aby nowe regulacje rzeczywiście poprawiły zatrudnienie i warunki pracy w obliczu wyzwań międzynarodowej konkurencyjności. Raport Koka również podkreślał priorytety do realizacji w celu trwałej poprawy sytuacji.

4.4.2.2.6 w odniesieniu do wypłacalności systemów ubezpieczeń społecznych, ma miejsce wiele reform w celu przywrócenia ich równowagi finansowej, w związku z postępującym starzeniem się ludności w całej Europie. Chodzi w szczególności o dostosowanie okresu płacenia składek do wydłużającej się średniej długości życia oraz zachęcanie do korzystania z dodatkowych systemów ubezpieczeń i funduszy emerytalnych. Reformy te, mimo postępów w ich realizacji, napotykać na duże opóźnienia związane z ubezpieczeniami społecznymi w systemach dodatkowych, oraz na problemy związane z realizacją i skutecznością, wśród których szczególnie wymienić należy wysoką liczbę osób przechodzących na wcześniejszą emeryturę, mimo zobowiązań podjętych w 2002 r. w Barcelonie. Chodzi w szczególności o czuwanie nad tym, aby reformy systemów ochrony społecznej były przeprowadzane w odpowiedni sposób, w celu uniknięcia tworzenia nowych sytuacji wykluczenia, które miałyby negatywny wpływ na gospodarkę europejską nie tylko z punktu widzenia społecznego, ale również gospodarczego.

4.4.2.2.7 w odniesieniu do edukacji i kształcenia, kraje europejskie mają w większości przypadków wydajne i ogólnie dobrze rozwinięte systemy, ale czasami zbyt oderwane od rzeczywistości gospodarczej, o często zbyt selektywnym dostępie, aby mogły zapewnić skuteczne oparcie przez całe życie. Rozwijane są programy wymiany, w celu zintensyfikowania tych relacji i rozwijania form nauczania zawodu. Upowszechnienie się dostępu do Internetu przyczynia się również do intensyfikacji edukacji.

4.4.2.2.8 w odniesieniu do upraszczania przepisów, oprócz poprawy ich jakości i skuteczności, chodzi o wspólną potrzebę wszystkich państw europejskich, nawet jeśli niektóre z nich podjęły wcześniej niż inne działania w celu zaradzenia temu. Na ogół priorytetem jest uproszczenie procedur w przypadku tworzenia przedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, w związku z ich wpływem na działalność gospodarczą i zatrudnienie. Powinno się także udzielić większego wsparcia przedsiębiorstwom przy opracowywaniu i stosowaniu procedur operacyjnych, ponieważ ograniczają one nieskuteczność i niewydolność oraz wspomagają wzrost produktywności, przyczyniając się do zwiększenia konkurencyjności.

4.4.2.2.9 w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju, prowadzone są działania krajowe dotyczące stosowania porozumień z Kyoto, z różnym skutkiem. Ochrona środowiska naturalnego jest tradycyjnie bardziej zakorzeniona w krajach Północy, ale inne kraje podejmują nowe działania, a wymiana dobrych praktyk pozwala zainspirować się udanymi doświadczeniami (dobrowolne kodeksy, karty, znaki jakości, wydawanie zezwoleń na emisje, itp.). Konieczne wydaje się czuwanie nad tym, aby strategia konkurencyjności Unii służyła polityce troszczącej się o ochronę naturalnego środowiska i zobowiązania podjęte w tej dziedzinie, oraz aby nie stanowiła ona w żaden sposób przeszkody dla tej polityki.

4.4.3 Ogólnie, bilans reform jest jeszcze bardzo niejednorodny. Mimo nagromadzenia raportów na temat spadku konkurencyjności, i wielu „procesów” lub strategii przywrócenia konkuren-

cyjności (Luksemburg, Cardiff, Kolonia, Lizbona, Göteborg, Barcelona, itp.), Unia ma problemy z realizacją zadeklarowanych celów (jednolity rynek, obszar finansowy, gospodarka oparta na wiedzy, doskonały stan środowiska itp.).

4.4.4 Jednocześnie sytuacja gospodarcza i stan zatrudnienia w Europie pogarszają się stale od czasu dobrej koniunktury szczytu w Lizbonie w 2000 r. zarówno ze względu na niewystarczającą ilość inwestycji jak i niedobór popytu na skutek restrykcyjnej polityki monetarnej i finansowej, jak również z różnych innych, sumujących się powodów, związanych z klimatem niepewności generowanym przez zamachy terrorystyczne, napięcia międzynarodowe, perturbacje finansowe i giełdowe, ceny ropy naftowej, co negatywnie wpływa na zaufanie oraz aktywność gospodarczą przedsiębiorców. Wskaźniki wzrostu spadły z 3,5 % w 2000 r. do 1,6 % w 2001 r., i zaledwie 1 % od 2002 r. Sytuacja w zatrudnieniu uległa pogorszeniu, stopa bezrobocia ponownie przekroczyła próg 8 %. Ten spadek koniunktury gospodarczej i społecznej w Europie kontrastuje z aktualną dynamiką wzrostu gospodarczego w Stanach Zjednoczonych (prawie 5%), nawet jeśli jest to efektem wyjątkowo szczególnej sytuacji (kurs dolara, deficyt budżetowy, wydatki na zbrojenie).

4.4.5 Strategia Lizbońska znalazła się w błędnym kole: brak wzrostu komplikuje realizację reform, których opóźnienie się ma negatywny wpływ na ponowne osiągnięcie wyższego wzrostu i zatrudnienia. W obliczu dużej liczby celów i reform, zobowiązań oraz Państw w niej uczestniczących, stwierdza się tyle samo braku współodpowiedzialności, realizacji, koordynacji a więc braku wpływu na gospodarkę i zatrudnienie. Istnieje ryzyko stwarzania sobie złudzeń, bez rozpoczynania wymaganych reform z niezbędną determinacją, że w strategii dokonuje się postęp. Taka „bańka lizbońska” nie będzie czekać do 2010 r., aby pęknąć.

5. Zalecenia Komitetu

5.1 Przywrócić zaufanie uczestników życia gospodarczego

5.1.1 Konkurencyjność Europy powinna wpisywać się w ramy ogólnego projektu, zarówno politycznego, jak i gospodarczego i społecznego, mogącego wzbudzić szerokie poparcie i udział uczestników życia społeczno-zawodowego. Nowy traktat musi przyczynić się do spełnienia tych oczekiwań.

5.1.2 Wydaje się szczególnie ważne, aby ten projekt europejski był lepiej postrzegany, co do jego ogólnego otoczenia, zarówno w jego relacjach z sąsiadami jak i różnymi partnerami międzynarodowymi. Zagadnienie atrakcyjności obszaru Europy i jego dostosowania do zmian strukturalnych powinno być lepiej dyskutowane i lepiej określane, w szczególności w związku z inwestycjami międzynarodowymi, zakładaniem przedsiębiorstw w Europie i przenoszenia ich do innych regionów świata. Komitet spodziewa się w szczególności, że obecne trwające w ramach WTO przyczynią się do ustanowienia lepszych międzynarodowych zasad zarządzania handlem i inwestycjami na skalę światową.

5.1.3 Podobnie jak nowe zasady są wymagane na szczeblu międzynarodowym, gdzie wyraźnie widać ich niedobór w Europie, w której występuje nadmiar przepisów i procedur administracyjnych, należy dokonać uproszczenia przepisów. W tym celu należałoby:

- dokonać zmian we wstępnej analizie oddziaływania, z gwarancjami samodzielności analizy, regularnymi testami badania alternatyw dla klasycznych przepisów, sprawdzeniem wpływu projektu na uproszczenie i na konkurencyjność, regularną publikacją analizy z projektami przepisów;
- przewidzieć uzasadnienie wszystkich poprawek, które mogłyby być przeszkodą dla zgodności analizy oddziaływania;
- włączyć przedsiębiorstwa i innych użytkowników w upraszczanie przepisów (komitety SLIM raczej a priori niż a posteriori);
- wspierać europejskie samoregulacje i współregulacje społeczno-zawodowe, w szczególności w usługach;
- zachęcać Państwa do równoległego upraszczania przepisów krajowych oraz ich kompatybilności z prawem wspólnotowym;

5.1.4 Prowadzona powinna być polityka mająca na celu bardziej zdecydowane wspieranie tworzenia i rozwijania przedsiębiorstw, z lepszym dostępem do kapitału obciążonego ryzykiem — co uzasadniałoby rozszerzenie interwencji Europejskiego Banku Inwestycyjnego w tej dziedzinie — większej liczby programów szkolenia przedsiębiorców przez innych przedsiębiorców, oraz gęstsza sieć usług pomocniczych dla małych przedsiębiorstw we wszystkich Państwach Członkowskich, koordynowaną na szczeblu europejskim.

5.1.5 Należałoby również, ogólnie, zachęcać przedsiębiorstwa, zrzeszenia zawodowe i różne podmioty społeczeństwa obywatelskiego, do podejmowania większej liczby inicjatyw w skali europejskiej, czyniąc większy użytek z nowych wolności współpracy i wymiany, jakie zapewnił im postęp w integracji Europy. Ich inicjatywy w terenie, podobnie jak nowe działania oczekiwane ze strony instytucji europejskich lub ze strony Państw, odegrają decydującą rolę w celu zapewnienia tego, by toczące się w Europie procesy przywracania konkurencyjności wywarły rzeczywisty wpływ i dały pozytywny wynik, i aby różne przeszkody zostały wreszcie usunięte. Budowa Europy skuteczniejszej w działaniu i bardziej konkurencyjnej będzie w ostatecznym rozrachunku zależała od wdrażania i wzajemnego wspierania przedsiębiorstw i zrzeszeń, które europejskie władze publiczne, władze krajowe i regionalne powinny w szczególności ułatwiać i którym winny stworzyć korzystne środowisko konkurencyjne.

5.2 Zakończyć budowę jednolitego rynku

5.2.1 Już najwyższa pora na szybkie zakończenie budowy jednolitego rynku, rozszerzonego aktualnie z 15 do 25 Państw Członkowskich. Nie należy przekraczać terminu ustalonego w Lizbonie na 2010 r. Cel taki wydaje się aktualnie niezbędny, nie zapominając jednocześnie o konieczności stałego utrzymania i regulowania tego jednolitego rynku w przyszłości.

5.2.2 Pierwszym warunkiem jest zapewnienie skutecznej transpozycji dyrektyw do systemów prawa krajowego w terminach, ustalonych na wiosennym szczycie europejskim. Zakłada to większą odpowiedzialność rządów w tej dziedzinie, przy przekierowaniu w razie potrzeby pomocy UE przyznanej krajom notującym opóźnienia, z przeznaczeniem jej na cel lepszej transpozycji. Ponadto, z uwagi na wyższość dyrektyw można by się szerzej odwoływać do bezpośredniego i jednolitego stosowania rozporządzeń wykonawczych, ułatwiających tę lepszą transpozycję.

5.2.3 Co do priorytetów harmonizacji dotyczących konkurencyjności, należy wymienić:

- rozporządzenie znoszące podwójne opodatkowanie na jednolitym rynku, które zastąpiłoby ogromną liczbę zagniatanych oraz niekompletnych umów dwustronnych pomiędzy Państwami Członkowskimi;
- uproszczony statut spółki europejskiej otwarty dla małych i średnich przedsiębiorstw, o który Komitet występował kilkakrotnie — który dałby im nowe możliwości rozwoju, współpracy i podwykonawstwa w skali europejskiej, zaczynając od stref przygranicznych;
- szybkie udostępnienie skutecznego i niedrogiego patentu europejskiego, który z racji utrzymujących się opóźnień w jego przyjęciu upoważnia do stwierdzenia strukturalnej niezdolności Europy do wykonywania swoich zobowiązań co do konkurencyjności;
- rzeczywiste ukończenie budowy rynku wewnętrznego usług⁽¹⁾, przy aktywnym udziale sektorów, których to dotyczy.

5.2.4 Zniesienie izolacji administracyjnej jest również niezbędnym warunkiem wzmocnienia jednolitego rynku, i należałoby ją wspierać w formie bardziej bezpośredniej pomocy, niż ma to miejsce obecnie. Powinno ono dotyczyć:

- lepszej współpracy europejskiej z administracjami krajowymi, które są aktualnie odpowiedzialne za współzarządzanie jednolitym rynkiem 25 Państw Członkowskich;
- kontroli wspólnotowych w Państwach Członkowskich, połączonych ze sporządzaniem raportów ukazujących ewentualne niewłaściwe funkcjonowanie i środki zaradcze w takiej sytuacji;

⁽¹⁾ Jest przygotowywana opinia EKES w tej sprawie.

- połączenia urzędów celnych na granicach zewnętrznych w związku z rozszerzeniem, którego pierwszy etap powinien obejmować utworzenie wspólnego trzonu kształcenia oraz intensyfikację szkoleń i wymiany celników na szczeblu europejskim;
- publikowania porównań europejskich dotyczących faktycznie przeprowadzonych przetargów publicznych;
- lepszej koordynacji ponadnarodowej służb publicznych, co może w miarę potrzeby przygotować grunt pod przyszłe takie służby na skalę europejską w odpowiednich dziedzinach.

5.3 Rozwijać unię gospodarczą

5.3.1 Bardziej realistyczna unia gospodarcza jest kluczowym elementem konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich oraz warunkiem zapewnienia pełnej zdolności rozwoju unii walutowej. Chodzi w szczególności o to, by Europa była zdolna do bardziej odpowiedniej i bardziej stabilnej reakcji makro-ekonomicznej w obliczu ryzyka związanego z koniunkturą międzynarodową, zarówno w przypadku polityki wspierania podaży jak i popytu. Niezbędne wydaje się rozwijanie tej wspólnej polityki zgodnie z terminem konkurencyjności 2010 r., ustalonym w Lizbonie. Zakłada to:

- rozszerzenie strefy euro na nowe państwa UE, jak tylko będą one w stanie w sposób trwały wypełniać wymagane kryteria;
- wykorzystywanie zalet metod wspólnotowych (raporty i propozycje Komisji, głosowanie większościowe w Radzie) odnośnie wszystkich spraw mających rzeczywiste wspólne znaczenie w dziedzinie gospodarczej;
- przestrzeganie paktu stabilizacji i wzrostu na warunkach uwzględniających także wyzwania konkurencyjności, np. poprzez stwarzanie warunków do inwestowania zamiast poprzez wydatki administracyjne.

5.3.2 Wśród działań, które umożliwiłyby w znacznym stopniu postęp na drodze unii gospodarczej należy wymienić:

- wcześniejszą, a nie a posteriori, opinię wspólnotową dotyczącą krajowych projektów ustaw finansowych, zapewniającą ich zgodność z Ogólnymi Wytocznymi Polityki Gospodarczej (OWPG);
- ściślejszy związek wytycznych w dziedzinie zatrudnienia z OWPG, wychodzący poza ich zwykłe zestawienie;
- przyspieszenie tworzenia europejskiego obszaru finansowego, w tym przez samoregulację i współregulację społeczno-zawodową.

5.3.3 Warunkiem unii gospodarczej jest zbliżenie systemów podatkowych, w szczególności postawy wymiaru podatku, na

warunkach dających się pogodzić z gospodarką otwartą na wymianę i atrakcyjną dla inwestorów. Dowolność stawek podatkowych mogłaby być włączona w pewne ramy w przypadku dziedzin dotyczących bezpośrednio jednolitego rynku. Niezbędne byłyby ulgi podatkowe związane z zatrudnieniem. Przy braku jednomyślności zacieśniona współpraca pomiędzy Państwami, pragnącymi dokonać postępu na tej drodze umożliwiłaby już pierwsze postępy.

5.3.4 Celami lepiej skoordynowanej polityki gospodarczej powinno być:

- rozwijanie polityki wzrostu, na korzyść działalności gospodarczej i stanu zatrudnienia, tak jak to stwierdziły ostatnie szczyty europejskie: zakłada to, oprócz dodatkowych interwencji Europejskiego Banku Inwestycyjnego, którego odczuwalny wpływ pozostanie jednak ograniczony, nadanie nowego wymiaru partnerstwu publiczno-prywatnemu, w szczególności przy finansowaniu nowej infrastruktury transeuropejskiej w skali rozszerzonej Unii;
- wykazanie bardziej aktywnego podejścia do przemysłu, jasno przedstawiającego interesy europejskie, przy kompatybilnej polityce konkurencyjności, polityce handlowej bardziej opartej na obronie tych interesów, wspieranie wielkich wspólnych projektów i budżetu wspólnotowego;
- zapewnianie niezbędnego rozwoju nowatorskich inwestycji i badań naukowych przez przedsiębiorstwa, szczególnie w celu wzmocnienia konkurencyjności europejskiej na płaszczyźnie jakościowej;
- zapewnianie, w szczególności, niezależności Europy w przypadku technologii mających kluczowe znaczenie dla jej bezpieczeństwa (w razie potrzeby zacieśniona współpraca, przy preferencyjnym otwarciu odpowiednich rynków publicznych);
- skoncentrowanie wspólnej polityki w dziedzinie badań naukowych i rozwoju na wspólnych projektach, przy eurokompatybilnym podejściu krajowym.

5.3.5 Nowa agenda budżetowa na lata 2007-2013 powinna być ukierunkowana na wyzwanie konkurencyjności Europy. W tym celu należałoby:

- bardziej wyprzedzać przemiany gospodarcze, przemysłowe, regionalne i społeczne, i wspierać dostosowania;
- kontynuować reformę polityki rolnej z danymi środowiskami, mając na celu konkurencyjny europejski przemysł rolno-spożywczy, wymogi w dziedzinie naturalnego środowiska i bezpieczeństwa konsumentów, zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;

- wzmacniać obecność międzynarodową Unii, poprzez poprawę skuteczności pomocy na rzecz rozwoju, rozwijanie partnerstwa, wspieranie inwestycji przedsiębiorstw europejskich na rynkach trzecich o dużych możliwościach wzrostu;
- dostosowywać warunki pomocy wspólnotowej, to znaczy: rozszerzać uwarunkowania pomocy, (w szczególności w dziedzinie konwergencji gospodarczej, ale również transpozycji dyrektyw), uzyskiwać większą wzajemność ze strony Państw beneficjentów (konkurencyjne środowisko dla przedsiębiorstw, uproszczenia administracyjne, usuwanie przeszkód), kontrolować zgodność pomocy wspólnotowej z zasadami konkurencji, tak jak w przypadku pomocy publicznej (kontrolować szkodliwy brak równowagi i zaburzenia mogące wynikać ze sztucznych przemieszczeń siedziby) i raczej bardziej rozwijać korzystanie z pożyczek, na lepszych warunkach, niż koncentrować zasadniczą pomoc na subwencjach.

5.4 Konsekwentna realizacja reform strukturalnych

5.4.1 Wiarygodność mandatu lizbońskiego powinna być bardziej zakorzeniona wśród Europejczyków. Należy rozwiewać obawy, co do jej znaczenia i jej kosztu społecznego. Reformy te warunkują przyszłość naszego rozwoju w otwartej gospodarce. Chodzi o zapewnienie trwałości europejskiego modelu społecznego, do którego Europejczycy są przywiązani, tak jak jest on wyrażony w Karcie Praw Podstawowych, godząc go jednocześnie z celem konkurencyjności.

5.4.2 Dobrze byłoby, aby sam cel konkurencyjności został lepiej wyjaśniony. Zdaniem Komitetu, nie chodzi o to abyśmy byli najbardziej konkurencyjni na świecie w sensie maksymalnego zmniejszenia kosztów we wszystkich dziedzinach: taki cel byłby iluzoryczny i niewykonalny, a z kilku względów zgubny i nietrwały z racji jego kosztów jakościowych, społecznych i środowiskowych. Zdaniem Komitetu, chodzi o to, aby zapewnić nam wszelkie środki do osiągnięcia pełnej i trwałej konkurencyjności w gospodarce otwartej i zglobalizowanej, w szczególności przez opanowanie nowych technologii oraz bardziej nowatorską organizację pracy i wydajność, przy utrzymaniu stałej troski o zachowanie i umacnianie naszego modelu społecznego rozwoju Europy.

5.4.3 Należy rozpocząć lepszą koordynację, z jednej strony w przypadku reform gospodarczych, społecznych, administracyjnych, związanych z naturalnym środowiskiem, a z drugiej strony pomiędzy Państwami Członkowskimi. Trzeba będzie zapewnić porównywalność i wzajemne wspieranie się. W związku z aktualną sytuacją reform strukturalnych w Państwach Członkowskich należałoby przed wszystkim:

- zapewnić wzajemne połączenie sieci telekomunikacyjnych, energetycznych i transportu, na warunkach optymalizacji kosztów, jakości i bezpieczeństwa;
- przyspieszyć integrację europejskiego rynku finansowego przy pogodzeniu płynności, harmonizacji, bezpieczeństwa, konkurencji i samoregulacji;
- osiągnąć postępy w wydajności, z jednej strony bezpośrednio w przedsiębiorstwach — organizacja pracy, informatyka i nowe technologie — a z drugiej strony poprzez zwiększoną efektywność ekonomiczną i społeczną transferów publicznych, w tym poprzez ekonomie skali — otwarcie sektora publicznego, współpraca służb publicznych na szczeblu europejskim — ułatwiające likwidację deficytu finansów publicznych;
- zapewnić zgodność budżetu na badania naukowe z celem ustalonym przez Unię: 3% PKB, z czego dwie trzecie powinny być finansowane przez sektor prywatny, oraz zgodność programów krajowych ze wspólnotowymi programami badawczo-rozwojowymi;
- stymulować nauczanie zawodu i kształcenie na przemian w szkole i w miejscu pracy, czynić je bardziej dostępnymi i rozwijać na jeszcze większą skalę europejskie programy wymiany;
- wspierać lepszą kompatybilność osób poszukujących pracy poprzez zindywidualizowane programy szkolenia i wspierania integracji rynku pracy;
- zachęcać również osoby poszukujące pracy, w tym kobiety pozostające w domu, osoby w dojrzałym wieku oraz młodzież, do rozwijania samodzielnej działalności gospodarczej przez ułatwianie procedur administracyjnych i nie obciążając ich pod kątem systemu ubezpieczeń społecznych;
- zapewnić wypłacalność ochrony społecznej, będącą gwarancją jej trwałości, z uwzględnieniem starzenia się ludności Europy, przy jednoczesnym podejmowaniu działań odstraszających od pracy nielegalnej i jej zwalczaniu;
- uprościć przepisy i procedury — zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw — przy jednoczesnym skutecznym zwalczaniu szarej strefy, jak to powiedziano poprzednio;
- dawać pierwszeństwo nowo zakładanym firmom oraz wspierać przedsiębiorczość poprzez przepisy podatkowe i administracyjne;
- umacniać trwałe rozwój i wspierać nowe technologie w tej dziedzinie — które otwierają nowe rynki w skali światowej dla przedsiębiorstw europejskich — przy większej wymianie dobrych praktyk, które byłyby bardzo korzystnym przedmiotem baz danych.

5.4.4 Na szczeblu europejskim koordynacja ta powinna być wspierana:

- poprzez nadanie przewodniczącemu Komisji Europejskiej, wraz z jego wszystkimi współpracownikami, specjalnych uprawnień do uwzględniania wyzwań konkurencyjności UE, uzasadniających specjalne inicjatywy z tym związane w polityce Komisji — przy czym jeden z członków Komisji mógłby być wyznaczony przez przewodniczącego do pomocy przy tym zadaniu;
- poprzez sporządzanie porównawczego zestawienia stanu realizacji reform lizbońskich, podkreślając rolę nie tylko władz publicznych, ale również społeczeństwa obywatelskiego;
- przy większym ukierunkowaniu pomocy UE w zależności od celów lizbońskich i podsumowując to nadawanie spójności w dorocznych sprawozdaniach.

5.4.5 Głównym wymogiem jest aktualnie wzmocnienie motywacji Europejczyków do budowy struktury europejskiej i celu konkurencyjności, jaki ona sobie założyła. Zakłada to bardziej klarowną wizję celów i ram budowanej Europy, oraz ogólnych ram gospodarczych i społecznych, w które wpisują się reformy strukturalne. Oznacza to w szczególności lepsze postrzeganie przyszłości europejskiego modelu stosunków społecznych.

5.4.6 Większa konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich oznacza w szczególności podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, stymulowanie ich udziału w organizacji pracy, wzmacnianie spójności społecznej w przedsiębiorstwie w oparciu o ściślejsze i lepsze relacje społeczne.

5.4.6.1 Inwestycja przedsiębiorstwa w ludzi wydaje się być czynnikiem decydującym: siła robocza przedsiębiorstwa stanowiąca jego kapitał ludzki jest bowiem zasadniczym czynnikiem wydajności. Od tej inwestycji, w szczególności od szkolenia, zależy motywacja pracowników i ich zdolności produkcyjne.

5.4.6.2 Podczas gdy szkolenie i kształcenie ustawiczne stały się głównym elementem europejskiej polityki na rzecz zatrudnienia, zaniepokojenie budzi odsetek pracowników uczestniczących w szkoleniach i kształceniu: przy średniej 14 % osób w wieku 25-29 lat, systematycznie zmniejsza się on wraz z wiekiem, i stanowi tylko 5 % w przedziale wiekowym 55-64 lata.

5.4.6.3 W systemie produkcji, w którym miejsca pracy wymagają coraz większej wiedzy technicznej i know-how, sytuacja ta staje się niepokojąca w przypadku europejskiej konkurencyjności. Dobrze byłoby zmienić tę sytuację, a nawet byłoby to konieczne. W tym celu przedsiębiorstwa powinny włączyć do swojej strategii szkolenia jako inwestycję średnio- i długoterminową, a nie jako działanie uzasadniające szybki, jeśli nie natychmiastowy zwrot z inwestycji.

5.4.6.4 Jednak szkolenie zawodowe, ustawiczne kształcenie i edukacja nie powinny być traktowane oddzielnie. Powinny one być elementem kierowania karierą pracowników. Chodzi o zapewnienie, poprzez szkolenie, motywacji w każdym wieku do podnoszenia umiejętności i nadawania dynamiki karierze zawodowej. Z tego punktu widzenia, wszystkie umiejętności, dorobek, są narzędziami, które powinny być doskonalone w ramach indywidualnych planów zawodowych łączących się z planami przedsiębiorstwa.

5.4.7 Komitet chciałby również podkreślić rolę gospodarki społecznej, która była już przedmiotem wielu jego opinii. Komitet przypomina, że gospodarka społeczna może posłużyć za model zwiększenia konkurencyjności, a mianowicie na bazie współpracy jednostek ludzkich z przedsiębiorstwami i jej zdolności do zaspokajania potrzeb ludzi i rozwijania ludzkiego kapitału

5.4.8 Oprócz przedsiębiorstw i ich pracowników, partnerzy społeczni odgrywają priorytetową rolę w określaniu relacji społecznych. W Strategii Lizbońskiej wskazano na zasadniczą odpowiedzialność przedsiębiorstw, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego za powodzenie reform. Komitet bardzo ubolewa, że to odniesienie nie zostało docenione już przez pierwsze szczyty wiosenne, zarówno w raportach Państw Członkowskich, jak i w debatach i podsumowaniu Rady Europejskiej.

5.4.9 Sytuacja ta zaczyna ulegać poprawie wraz ze spotkaniami, w przeddzień szczytów wiosennych, partnerów społecznych z Prezydencją Rady i Komisji. Agenda wieloletnia dialogu społecznego 2003-2005 ustalona przez partnerów społecznych (UNICE, CEEP, UEAPME i Europejską Konfederację Związków Zawodowych) przyczyniła się również do ich szerszego włączenia w realizację strategii reform. Oparta na trzech częściach (zatrudnienie, aspekty społeczne rozszerzenia, mobilność), ta agenda wspólnych uzgodnień i inicjatyw akcentuje w szczególności intensyfikację szkolenia i podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Przyczynia się ona w ten sposób do określenia europejskiego modelu społecznego łączącego lepszą konkurencyjność gospodarczą przedsiębiorstw i silniej podkreślone treści społeczne.

5.4.10 Ci partnerzy społeczni już podjęli w Państwach Członkowskich najważniejsze reformy, zarówno jeśli chodzi o kształcenie, rynek pracy czy też ochronę społeczną. Sprawą zasadniczą jest wspieranie ich współodpowiedzialności za reformy, przez podkreślanie ich inicjatyw i ich porozumień ze szczytami wiosennymi, i włączając ich w wymianę dobrych praktyk. Komitet jest gotowy do upowszechnienia informacji w postaci bazy danych na temat udziału uczestników społeczno-gospodarczych w reformach.

6. Wnioski

6.1 Komitet stwierdza, że niedostatki w konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich stanowią cenę płaconą za Europę niezbyt przedsiębiorczą, której budowa ciągle nie została zakończona w wielu dziedzinach, mającą opóźnienia w przeprowadzaniu reform, wykorzystującą swoje atuty w sposób niewystarczający, często niezdecydowaną, czasami niespójną, która sama działa na swoją niekorzyść. Stwierdzenie to jest potwierdzone czterema głównymi zaburzeniami funkcjonowania:

- niewystarczające wspieranie przedsiębiorczości mimo istnienia swobód europejskich;
- nieukończona budowa rynku wewnętrznego mimo jego rozszerzenia;
- brak unii gospodarczej mimo unii walutowej;
- niedostateczna realizacja reform strukturalnych mimo ich zaplanowania.

6.2 Zarządzenie tym zaburzeniom funkcjonowania wymaga zbiorowej odpowiedzialności, w celu zapewnienia lepszej spójności pomiędzy Europą i jej Państwami, przez wykorzystanie komplementarności. Komitet jest zadowolony, że ostatni europejski szczyt wiosenny:

- zachęcił Państwa Członkowskie do wspierania partnerstwa na rzecz reform, angażującego partnerów społecznych, społeczeństwo obywatelskie i władze państwowe;
- wsparł wolę europejskich partnerów społecznych zwiększenia ich zaangażowania przez nowe partnerstwo europejskie na rzecz zmian.

6.3 Komitet uważa, że takie partnerstwo, zarówno na poziomie europejskim jak i krajowym, powinno natychmiast zająć się tworzeniem warunków sprzyjających odrodzeniu się konkurencyjności w Europie, i przyczynić się w szczególności do:

- przyspieszenia optymalnej organizacji rynku wewnętrznego;
- rozwoju unii gospodarczej na miarę unii walutowej;
- włączenia w reformy wszystkich danych środowisk;
- podejmowania w tym celu wszelkich nowatorskich inicjatyw, zarówno publicznych, jak i prywatnych oraz inicjatyw stowarzyszeń;
- oceny na przyszłych szczytach wiosennych postępu w dziedzinie tego partnerstwa.

6.4 Komitet podkreśla konieczność dotrzymania terminu w 2010 r., który powinien obejmować zarówno realizację reform lizbońskich, jak i zakończenie budowy wspólnego rynku oraz osiągnięcie rzeczywistej unii gospodarczej, konkurencyjnej, wykorzystującej w pełni unię walutową, przy jednoczesnym pełnym włączeniu wymogu trwałego rozwoju.

6.5 Komitet zauważa wreszcie, że silny wzrost gospodarczy znacznie przyspieszyłby przeprowadzenie niezbędnych reform. UE powinna bezzwłocznie przedsięwziąć kroki w celu wsparcia jednolitego rynku poprzez stymulowanie podaży i popytu, a poprzez to stworzyć trwałe warunki wzrostu inwestycji, handlu, konsumpcji oraz zatrudnienia.

Bruksela, 27 października 2004 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND
